

Бабич Т.О.

здобувач, асистент,

*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ТРАНСФОРМАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ УКРАЇНИ

Сучасний етап розвитку економічних систем характеризується зростаючою роллю інноваційної складової в підвищенні соціально-економічної ефективності функціонування виробництва, оскільки тільки в умовах НТП стає можливим досягнення економічного прогресу. В сучасних умовах рівень економічного розвитку держави визначається переважно ступенем використання досягнень науки і техніки. За результатами Всесвітнього економічного форуму та досліджень Гарвардського центру міжнародного розвитку можна зробити висновок, що здатність країни досягти стабільного економічного прогресу насамперед залежить від рівня розвитку інноваційних процесів в економіці, а саме – від здатності стимулювати нові наукові відкриття, розробку власних нових технологій, а також залучення технологій ззовні [7].

За рівнем інноваційного розвитку відповідно до Глобального інноваційного індексу Україна займає 50-те місце [10, с. 14] серед 127-ми країн. При цьому наша держава показує значно кращі результати в більш вузьких інноваційних кластерах на які розбивається індекс. Ми посідаємо друге місце [10, с. 14] в глобальному інноваційному індексі у групі країн із доходами нижче середнього, поступаючись лише В'єтнаму [10, с. 14]. Крім того, входимо в першу п'ятірку країн за витратами на інновації, інноваційними результатами та ефективністю інновацій. Україну включали до кластеру новаторів п'ять років підряд, починаючи з 2012 р., за виключенням 2013 р. [10, с. 29].

Основною проблемою в Україні на сьогоднішній день є відсутність єдиної концепції управління інноваційним розвитком, яка дозволила б реалізовувати процес управління системно, а не здійснювати окремі, часто не пов'язані між собою заходи в цьому напрямку. В Україні система управління науково-інноваційною сферою має незавершений характер, для неї характерна розірваність управління науково-технічною та інноваційною діяльністю, практично відсутні органи, які аналізують результати науково технологічної діяльності, здійснюють контроль за ефективністю виконання програм і проектів, результативністю [4, с. 55]. Крім того, значний вплив на розвиток науки та освіти в Україні має форма державного правління. На нашу думку, технологічної та економічної безпеки держави та майбутнього прогресу важливим було б пряме

кураторство президента саме над розвитком науки та освіти, як джерелом створення людського капіталу, якість якого визначатиме конкурентні позиції країни у світі [6, с. 8].

Формування концепції управління інноваційним розвитком має виходити, перш за все, з двох передумов: по-перше, ґрунтуватися на потребах суспільного розвитку, по-друге – враховувати об’єктивні обмеження в реалізації тих чи інших цілей інноваційного розвитку [1, с. 18]. Загальна схема формування і реалізації концепції управління інноваційним розвитком представлена на рисунку 1.

Рис. 1. Схема формування та реалізації концепції управління інноваційним розвитком

Джерело: [1, с. 19]

В умовах формування високо конкурентного глобального ринку можливості господарюючих суб'єктів у сфері управління інноваційним розвитком на різних рівнях обмежені тому значна частина як прямих, так і координаційних функцій в цій галузі повинна належати саме державі.

Зокрема, деякими авторами [3; 9] пропонується виділяти наступні функції держави в процесі управління інноваційним розвитком, які представлені на рисунку 2.

Рис. 2. Функції держави в процесі управління інноваційним розвитком

Джерело: [1, с. 20]

Вибір пріоритетів інноваційного розвитку є складною аналітичною задачею, характерними особливостями якої є [1, с. 23]:

1) комплексний характер, заснований на обліку і системній ув'язці соціально-економічних, технологічних, організаційних та правових аспектів;

2) багатоваріантність рішень, оцінок, результатів, їх ранжування і відбір за комплексом критеріїв;

3) різноманіття альтернативних підходів до досліджуваних проблем в поєднанні з єдиною логікою і деякими методичними принципами, встановленими сучасною концепцією управління НТП.

Вибір напрямку розвитку інноваційного потенціалу України повинен враховувати як вхідні дані наступні сильні сторони української науково-технічної сфери. За результатами міжнародного дослідження 2013 року Україна посіла друге місце у світі (після Гонконгу і разом з Південною Кореєю) за рівнем середнього показника IQ (106 балів). Тобто потенційно місце України – серед «азійських тигрів» (інноваторів), а не «жирних котів» (плутократів) [6, с. 8].

Українська наука досягла світового рівня в таких сферах, як клітинна інженерія, фізика твердого тіла, фізико-хімічні основи металургії, фізіологія, математика [2]. Академік НАН України В. Семиноженко зазначає, що кожного року на здобуття Премії КМУ за розробку і впровадження інноваційних технологій надходить дедалі менше робіт високого рівня. Якщо протягом 2010-2013 років було 5-6 робіт на одну премію, то вже 2014 року лише 3. Підґрунтя для робіт, що були відзначені протягом останніх років, створювалось 10-20 років тому [5, с. 12].

За даними ЦДПН ім. Г.М. Доброва НАН України, показник, що відображає відносну частку нашої країни в групі країн, що мають результати реалізованих НДДКР, дорівнює 1,75, а показник, що характеризує очікуваний ефект від ресурсів НДДКР з урахуванням якості робочої сили, – 3,32. Аналогічні показники для Німеччині становлять відповідно 43,23 і 40,18, а для Росії – 7,83 і 11,44 [8].

Загально відомим є принцип, що наздоганяючи лідерів перегнати їх неможливо. Тому маємо спиратися на власні технологічні прориви глобального масштабу і характеру, що базуються на глобальному замовленні і глобальному попиту. Україні важливо зосередити власні досить обмежені фінансові ресурси на нових галузях економіки, або, навіть, на тих галузях, які поки що знаходяться на стадії зародження. Звичайно, інвестиції в такі сфери не принесуть швидких дивідендів. Проте, вони мають значні середньо і довгострокові перспективи. Крім того, зважаючи на тенденцію все більш швидких темпів оновлення

технологій, такі інноваційні товари зможуть генерувати прибутки вже найближчим часом.

Список використаних джерел:

1. Васильєва Т.А. Банківське інвестування на ринку інновацій: Монографія. – Суми: Вид-во СумДУ, 2007. – 522 с. ISBN 978-966-657-161-1 [168]
2. Економічна енциклопедія: У трьох томах / Редкол.: С.В. Мочерний (відп.ред.) та ін. К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – Т. 2. – 532 с. [176]
3. Лазутін Г.І. Форми, методи та інструменти реалізації інноваційної політики // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 6. – С. 50-58. [171]
4. Лапко О.О. Розвиток системи управління науково-інноваційною сферою в Україні // Економіка і прогнозування. – 2002. – № 1. – С. 55-62. [170]
5. Михайличенко А. Приземлені орбіти хай-теку // Інформаційно-аналітичний тижневик Дзеркало тижня. – 2014. – № 20 (116). – С. 1-16. [40]
6. Шаров О. // Інформаційно-аналітичний тижневик Дзеркало тижня. – 2014. – № 20 (116). – С. 1-16. [39]
7. Шовкун І.А. Моделі інноваційного розвитку: міжнародний досвід та уроки для України // Проблеми науки. – 2002. – № 8. – С. 27-34. [169]
8. Инвестиционные решения и управление НТП: Монография / Под. ред. д.э.н., проф. С.Н. Козьменко. – Сумы: ИТД «Университетская книга»; ООО «КИК Деловые перспективы», 2005. – 158 с. [177]
9. Циклы воспроизводства капитала: Монография / С.Н.Козьменко, Т.А.Васильева, И.Д.Скляр и др. – Сумы: Деловые перспективы, 2005. – 221 с. [172]
10. The Global Innovation Index 2017. Innovation Feeding the World // Cornell University, INSEAD, WIPO. [192]

Васильєва В.Р., Шинкаренко К.Е.

студентки,

Науковий керівник: Корнєєв М.В.

доктор економічних наук, доцент, професор,

Університет митної справи та фінансів

МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Наразі в Україні доволі стрімких темпів набуває міжнародна міграція робочої сили. Слід зазначити, що така міграція перетворилася на масове явище ще у 90-х роках ХХ ст. Остання фінансово-економічна криза тільки пришвидшила оберти міжнародної трудової міграції. Першочергово, це обумовлено пошуком більш кращих умов та рівня життя. Додатково відмітимо, що трудова міграція набуває актуальності й